Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia: BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ: Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care ţi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate: Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ: a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 194. Braşovŭ, Joi, 2 (14) Septemvre 1893.

Care este şovinismulŭ „esageratŭ?"

Braşovŭ, 1 Septemvre v.

Bate la ochĭ, că în rĕspunsulŭ, ce l'a datŭ Maiestatea Sa în Boroşŭ-Şebişŭ deputaţiunei clerului românŭ gr. cat., după cum reese din textulŭ oficialŭ, e vorba numai de „şovinismulŭ *esageratŭ*". Imprejurarea acésta a şi datŭ prilegiu fóiei guvernamentale „P. Lloyd" de a susţiné, că esistă unŭ soiu de şovinismŭ, care nu ar fi „esageratŭ" şi prin urmare nicĭ n'a pututŭ fi condamnatŭ de Maiestatea Sa, de pildă şovinismulŭ, ce'lŭ practică Kulturegyletulŭ din Ungaria de susŭ, care şi-a ţinutŭ erĭ adunarea sa generală tocmai în centrulŭ Slovăcimei naţionaliste, în Turoţŭ-St.-Mărtinŭ.

Şovinismulŭ reuniunei de maghiarisare, „P. Lloyd" îlŭ numesce: „zelŭ înfocatŭ pentru întărirea ideei de statŭ maghiarŭ şi pentru promovarea ei între Slovacĭ". De aceea, că şi acestŭ şovinismŭ, care nu asvêrle cu petri, ci şi-a pusŭ ca ţintă de a corupe cu premii pentru cultivarea limbei maghiare şi cu scrierĭ contrare nisuinţelorŭ poporului slovacŭ, sentimentele naţionale ale acestuia, póte sĕ devină supĕrătorŭ şi póte sĕ turbure pacea dintre naţionalităţĭ, numita fóiă nicĭ că vré sĕ scie. Unŭ *escesŭ* de zelŭ pentru întărirea ideei de statŭ maghiarŭ din partea Kulturegyletiştilorŭ, carĭ se dau ca „amicĭ ai poporului", i-se pare chiar îndreptăţitŭ.

Eată dér, că amŭ ajunsŭ la unŭ punctŭ de mare încurcătură, căcĭ nu scimŭ, care şovinismŭ e licitŭ şi care nu, nu scimŭ mai alesŭ când acestŭ şovinismŭ póte fi tacsatŭ ca „esageratŭ" şi prin urmare condamnabilŭ, şi când nu?

Este orĭ nu şovinismŭ „esageratŭ", când ómenii Kulturegyletului din Ungaria de nordŭ răpescŭ copiiĭ slovacĭ dela sînulŭ mamelorŭ lorŭ şi îi ducŭ în ţinuturĭ maghiare ca sĕ facă din ei ienicerĭ pentru viitostatŭ naţionalŭ maghiarŭ?

„P. Lloyd" numesce acéstă activitate: „liniştită şi pacĭnică", pentru-că „nisuesce a promova problemele statului prin mijlócele societăţii". Dér ce se 'ntêmplă cu neliniştea, indignarea şi fierberea, ce-o produce ea în sînulŭ poporului? Pentru acésta, décă şi unde se manifestă, cade tótă rĕspunderea pe aşa ţişii „agitatorĭ". In numele „ideei de statŭ maghiarŭ" şovinismulŭ maghiarŭ póte pĕcătuì câtŭ de multŭ, căcĭ socotéla o plătescŭ totŭ numai aceia, în contra cărora pĕcătuesce.

Când începe dér şovinismulŭ a fi esageratŭ, décă, după principiile fóiei guvernamentale, îi este permisŭ a turbura viéţa naţiunilorŭ nemaghiare cu „mijlócele societăţii?" Oare numai atuncĭ sĕ fiă elŭ esageratŭ, când atinge stadiulŭ celŭ mai estremŭ aţîţândŭ pe adepţii sĕi de a şĭ ridica şi braţulŭ înarmatŭ pentru mai grabnica promovare a problemelorŭ statului, cum s'a întêmplatŭ la Oradea-mare?

Nu putemŭ crede, ca Majestatea Sa sĕ fi datŭ unŭ înţelesŭ atâtŭ de strîmtŭ şi unilateralŭ sentinţei nimicitóre, ce a pronunţat'o asupra destrăbălărilorŭ şovinismului ungurescŭ.

Căcĭ în rĕspunsulŭ către deputaţia comitatului Aradŭ, a cerutŭ categoricŭ, ca poporaţiunea fără deosebire *sĕ fiă ferită de orĭ-ce* agitaţiunĭ; de unde ar urma logicŭ, că a înţelesŭ şi agitaţiunile, ce se facŭ sub masca promovării intereselorŭ statului.

Orĭ dóră uneltirile Kulturegyleturilorŭ nu suntŭ agitaţiunĭ menite a turbura liniştea popórelorŭ nemaghiare? Aţîţările continue ale pressei maghiare prin rĕspândirea de scirĭ false, de calumnii şi suspiţionărĭ mârşave, şi prigonirile puse în scenă de către guvernŭ în urma acestorŭ aţîţărĭ, nu suntŭ agitaţiunĭ?

Cumcă şovinismulŭ, care dă nascere acestorŭ agitaţiunĭ periculóse, adevĕrata causă a neliniştei şi nemulţumirii popórelorŭ, ar puté fi admisŭ şi licitŭ şi prin urmare n'ar fi a se tacsa ca şovinismŭ esageratŭ, o potŭ crede numai cei dela „P. Lloyd" cu soţii lorŭ. Toţĭ aceia însĕ, carĭ şi-au păstratŭ o porţiune bună de minte sănĕtósă vorŭ ţice împreună cu noi, că şovinismulŭ maghiarŭ e mai periculosŭ atuncĭ, când sub masca legii duce în sînulŭ poporului slovacŭ şi românŭ foculŭ urei de rassă, al nemulţumirei şi al desbinării, decâtŭ când sparge ferestrile şi bombardéză cu petrii casele pacĭnicilorŭ locuitorĭ, ca în Turda şi în Oradea-mare.

Nouĕ metehne şi uneltirĭ unguresci.

Au rĕu gândŭ cu noi, Românii, adversarii noştri; ei trebue că pregătescŭ nouĕ lovituri în contra nóstră în viitórea sesiune dietală, căcĭ altfelŭ nu putemŭ înţelege faima miserabilă, ce o lăţescŭ acum, că în cerculŭ Românilorŭ din ţinutulŭ Beiuşului, *cu ocasiunea ţilei onomastice a Ţarului Rusiei, acolo s'ar fi pregătitŭ o mişcare îngrijitóre.* Se ţice, că în urma acestei faime s'ar fi trimisŭ două companii de infanteriă acolo, la cererea fisolgăbirĕului Beliczei Sándor. E invederatŭ, că avemŭ de-a face aicĭ cu o miserabilă uneltire, pusă anume la cale, ceea ce se vede şi din împrejurarea, că „Bud. Hirlap" într'unŭ articulŭ fulminantŭ, intitulatŭ: „Ceremŭ miliţiă!", pretinde, ca guvernulŭ şi dieta sĕ intervină cu tótă puterea şi cu totŭ geniulŭ lorŭ, pentru ca sĕ suprimĕ mişcarea anti maghiară din sînulŭ Românilorŭ.

CRONICA POLITICA

— 1 (13) Septemvre.

Cu privire la serbările în onórea escadrei rusescĭ, se anunţă din Parisŭ următórele: In 11 Septemvre s'a dusŭ o deputăţiune a comitetului festivŭ alŭ pressei parisiene la ambasadorulŭ rusescŭ br. Mohrenheim, pentru ca sĕ i anunţe formarea acestui comitetŭ. Mohrenheim rĕspunse, că e forte satisfăcutŭ, pentru aceea, că manifestaţiunile ce se pregătescŭ vorŭ strînge şi mai tare legăturile între Francia şi Rusia. Elŭ privesce acéstă amiciţiă, ca o garanţiă de pace pentru Europa. La întrebarea, că în ce ţi vorŭ veni oficerii rusescĭ la Paris. rĕspunse Mohrenheim, că afară de anunţarea oficială a visitei escadrei rusescĭ n'a primitŭ alte împărtăşirĭ. Indată ce se va întórce ministrulŭ de esterne, Develle, se va înţelege cu acesta în privinţa disposiţiunilorŭ definitive. Comitetulŭ festivŭ alŭ pressei parisiene a compusŭ următorulŭ programŭ: Iluminarea gărei Lyon în Parisŭ până la biserica Madelena; intrare sĕrbătorésca între sunetele musicei militare, a reuniunilorŭ de cântărĭ şi de gimnastică, banchetŭ festivŭ în hala maşinelorŭ şi representaţiunĭ de gală în operă.

*

Intrégа pressă unionistă englesă se bucură, că bilulŭ home-rule a fostŭ respinsŭ de camera lorţilorŭ. „Times" crede, că massele poporului din Britania mare vorŭ întări la proximele alegerĭ verdictulŭ camerei lorţilorŭ. „Daily News" ţice: „Pentru succesulŭ reformelorŭ politice şi sociale în Anglia, nu e nimic mai favorabilă decât marea maioritate ostilă din camera lorţilorŭ." Radicalulŭ „Chronicle" atacă vehementŭ camera pairilorŭ încheiândŭ cu cuvintele: „Josŭ camera lorţilorŭ "

*

Organulŭ lui Radoslavo „Svobodno Slavo", după cum se anunţă din Sofia, atacă într'unŭ articul pe ministru-preşedinte Stambulov, în modulŭ celŭ mai vehementŭ, numindulŭ tiranŭ alŭ Bulgariei. Articululŭ avertiséză pe principele Ferdinand, ca sĕ pună capĕtŭ acestei tiranii. Décă Stambulov, se ţice în acestŭ articulŭ, prin asasinĭ plătiţĭ va delătura din cale pe Radoslavo, Toncev, Nacevicĭ şi alţĭ patrioţĭ, în loculŭ lorŭ se vorŭ ridica alţĭ bărbaţĭ; totuşĭ e însĕ de temutŭ, că acéstă domniă teroristică, l'ar mătura şi pe principele de pe tronŭ.

Primirea deputaţiunilorŭ în Boroşŭ-Şebişŭ.

Deputaţiunea clerului gr. cat. alŭ diecesei Oradiei marĭ, condusă de Prea Sfinţia Sa Episcopulŭ Pavelŭ a constatŭ din următorii membri:

Dr. Augustinŭ Lauranŭ, canonicŭ-abate, I. Buteanŭ, directorŭ gimnasialŭ în Beiuşiu, Ioanŭ Popŭ, protopopŭ în Bocsigŭ, I. Puşcaşŭ, preotŭ în Mocrea, Ales. Gera esactorŭ dominalŭ în Beiuşŭ, Teodorŭ Dringo preotŭ în Şimandŭ, V. Zsiros preotŭ în Gurbo, T. Bulcu, Vasile Dumbrava, Coriolanŭ Ardeleanŭ, profesorĭ în

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Dómna comandantă.

(O istoriă dela o cursă de cai).

(2) (Urmare).

II.

In timpulŭ ţilelorŭ dintêiu, carĭ urmară după plecarea d-nei Blanca de Chatou, făurea miculŭ de Jabo planurĭ de rĕsbunare. Aşa déră acésta bĕtrênă cochetă a fostŭ aceea, care l'a despărţitŭ de Blanca! Dér va vedé ea. Şi după optŭ ţile prin colonelulŭ sĕu se presentà în mare ţinută inimicei sale, în loja teatrului. Colonelulŭ abia părăsindŭ loja, ţise către femeia sa, că acestŭ micŭ locotenentŭ are unŭ caracterŭ fórte frumosŭ, şi nu arată, ca şi când ar nutri idei de rĕsbunare. Din ţiua acésta vicontele îi făcea desŭ curte soţiei colonelului şi ea nu se opuse nicĭ atâta, câtŭ cerea regulele bunei cuviinţe. Inzadarŭ amintì miculŭ locotenentŭ pericolulŭ, ce s'ar fi ivitŭ, décă dómna de Cambouy ar fi primitŭ la elŭ acasă, séu altŭ undeva în Pontsur Sarthe; înzadarŭ o conjura elŭ, ca în interesulŭ ei sĕ aştepte, până când va face o călĕtoriă la Parisŭ séu celŭ puţinŭ până când va pleca colonelulŭ; ea nu voia sĕ audă, şi voia elŭ orĭ nu voia, fù silitŭ sĕ o priméscă la dênsulŭ. Vicontele însĕ îşĭ jurase, că întêlnirea sĕ fiă conturbată şi în adevĕrŭ venì ordonanţa la óra hotărîtă, ca sĕ i împărtăşéscă, că căpitanulŭ de instrucţiune îlŭ chiamă imediatŭ la sine. Andalusiana, blăstĕma intervenţiunea nenorocită a căpitanului, dér pentru acésta de locŭ nu se ţinea bătută şi provocà pe miculŭ de Jabo sĕ continue conversaţiunea întreruptă, aşa încâtŭ îi trebuì o bună dosă de invenţiune, pentru ca sĕ afle nouĕ pedecĭ.

Odată era mediculŭ regimentului, care îi făcù locotenentului o visită, de óre-ce auţise, că în ţiua premergĕtóre la prânţŭ tuşise de două-orĭ. Şi îndată Jabo cu mare precauţiune făcù sĕ dispară soţia colonelului pe dinaintea nasului doctorului, care abia îşĭ puté ţine rîsulŭ. Altă dată érà şĭ era o societate veselă, care venea sĕ ia pe Jabo, pentru ca sĕ dejuneze cu amicii sĕi, afară din oraşŭ. Era, după cum asigura Jabo, imposibilŭ sĕ o facă sĕ aştepte, căcĭ de-altmintrelea ar fi pĕtrunsŭ cu puterea şi ar fi demolatŭ totulŭ.

Iritată prin aceste pedecĭ Andalusiana deveni şi mai pasionată. Ea voia sĕ încerce altceva. Ea dede unŭ rendez-vous jertfei ei în pădurea celorŭ „trei magi", care se afla la o depărtare de şése chilometrii de Pont-sur-Sarthe. Ea cunoscea în acéstă pădure unŭ locŭ frumosŭ, tapesatŭ cu muşchĭ deşĭ.

Ei se întêlniră acolo, dér spre cea mai mare surprindere, aicĭ fură conturbaţĭ de escadrónele 2 şi 3, carĭ pentru prima óră călăreau prin acestŭ ţinutŭ şi după cum asigura comandantulŭ de Bennebyle, se simţeau fericiţĭ, sĕ afle pe soţia colonelului în acéstă oază. Ea mai bucurosŭ ar fi sdrobitŭ escadrónele 2 şi 3, dér fiind-că acésta nu era cu putinţă, trebui sĕ se mulţăméscă, ca sĕ presinte o înfăţişare, care sĕ nu bată la ochĭ. Ea îşĭ mărturisea, că nicĭ odată nu i s'a întêmplatŭ aşa nenorocire, ca cu acestŭ micŭ locotenentŭ. De regulă tóte mergeau ca pe sfóră.

— Ascultă mĕ, ţise vicontele, cu totulŭ descuragiatŭ de acéstă nereuşită, sórtea ne persecută. A încerca şi mai departe de a ne mai întêlni aicĭ, ar fi unŭ periculŭ. Induplecă pe colonelulŭ, ca sĕ ne lase a lua parte la cursa de cai şi sĕ-mĭ dea unŭ concediu de 30 de ţile . . . . . în chipulŭ acesta ne-amŭ putea vedea, orĭ de câte-orĭ voimŭ şi în fine fericirea mea va fi perfectă.

Soţia colonelului însĕ esclamà:

— Acésta este imposibilŭ! Colonelulŭ nu se pricepe la cai . . . . . şi necapabilitatea sa în acésta privinţă e rĕu vĕţutŭ şi la locurile mai înalte.

— Unŭ motivŭ mai multŭ! ţise locotenentulŭ . . . . Trebue sĕ ne acăţămŭ de acésta ocasiune, pentru a arăta, că cei